

65

7. apríl

1, frumvarp til nýrrar reglugjörðar fyrir prestaskólann í Reykjavík, með tilheyrandi athugasemdum,

2, frumvarp til nýrrar reglugjörðar fyrir lærða skólann samastaðar, með athugasemdum, og

3, uppástunga um stofnun þjóðskóla á Norðurlandi.

Ráðgjafinn hefir reyndar kynnt sjer frumvörp þessi; en áður en umtalsmál getur orðið um, að gefa út nýjar reglugjörðir samkvæmt þeim, mun nauðsynlegt að yfirfara þau vandlega og umbæta, en þar til hefir eigi orðið nægilegur tími til þessa.

En þó er eitt atriði, nátengt hinni fyrirhuguðu skólabót, er ráðgjafanum þykir henta að minnast betur á nú þegar; það er, hvort taka skuli upp gagnfræðiskennslu á Íslandi, og hefir nefndin tekið það atriði til meðferðar. Ráðgjafinn er sem sje orðinn þeirrar sannferingar, að úr því að nefndin hefir ráðið frá að stofna gagnfræðisskóla á norðurlandi, geti eigi orðið umtalsmál, að hann fari að eiga nokkuð við það; en hins vegar verður hann að vera á sama máli og þjer, herra landshöfðingi, og nefndin, um það, að æskilegt væri, að um leið og endurbætt væri kennslan í hinum lærða skóla, svo sem fyrirhugað er, væri tekin upp gagnfræðiskennsla þar, og fellst að því leyti yfir höfuð að tala á uppástungu þá, er þjer komið með um það, hvernig því skuli haga; og eruð þjer því beðnir um að gjöra svo vel að bera upp það eða þau breytingaratkvæði við fjárlögin, er við þarf til þess að fá veitingu fyrir fje því handa skólanum, er á þarf að halda, til þess að tekin verði upp slík kennsla.

Þá er þess að geta um þjóðskóla þann á Norðurlandi, er nefndin stingur upp á, að hann er raunar töluvert öðruvísi en reglulegur gagnfræðisskóli, en hann er eigi heldur, að því er ráðgjafanum virðist, að öllu eins og búnaðarskólar þeir, er tilskipun 12. febr. 1872 ætlast til að komið verði á fót. Nú mundi miður ráðlegt að hafa fyrirkomulag þessara skóla eins íburðarmikið og kostnaðarsamt og þjóðskóla þess, er nefndin stingur upp á, en hins vegar mundu Norðlendingar, að því er þjer ljetuð í ljósi, herra landshöfðingi, eigi þykjast með honum bættir þess, er þeir verða af gagnfræðisskólanum. Að svo vöxnu máli hefir því ráðgjafanum eigi virzt tilefni til, sem stendur að minnsta kosti, að fara að leggja fyrir alþingi frumvarp um stofnun þjóðskóla, til búið upp úr nefndarálitinu, en virðist aptur á móti rjettast, að málið yrði undirbúið á þann hátt, að leitað væri samkvæmt 52. gr. í tilsk. 4. maí 1872 í bráðina álits hlutaðeigandi amtsráðs um uppástungu nefndarinnar, svo sem þjer leggið til, herra landshöfðingi, og eruð þjer því beðnir um að gjöra svo vel og láta gjöra það, og senda á sínum tíma hingað álitsskjal amtsráðsins með þóknanlegum ummælum yðar.

66

9. apríl

— *Brjef ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um tollskrár póstgufuskipisins.* — Í brjefum 17. okt. og 2. desembr. f. á. hafið þjer, herra landshöfðingi, kvartað um ýmsa ónákvæmni og galla, er þjer tilgreinið betur, á tollseðli þeim, er fylgdi póstgufuskipinu Arktúrus á 6. og 7. ferð þess s. á. milli Kaupmannahafnar og Íslands, og sjer í lagi tekið fram, að það beri jafnaðarlega til um áfenga drykki þá og tóbak, er sent sje til landsins með póstgufuskipinu, að hvorki sje tilgreint nafn viðtakanda á tollseðlinum nje glöggt merki haft á sendingunni, og verði tollheimtan fyrir það mjög erfið.

Út af þessu hefir aðalstjórn hinna óbeinu skatta verið skrifað, og hefir hún svarað svo, að með því að hvergi sje svo fyrir mælt í toll-lögunum, að í útflutningsskýrslur um vörur skuli og setja nafn viðtakanda, vanti heimild til að leggja fyrir tollgæzlumenn

að sjá um, að það sje gjört, en annars fái hún ekki betur sjeð, að svo miklu leyti sem hún má skynja, hversu til hagar, en að fá megi samt sem áður ætíð að kalla vitneskju um viðtakendurna, sje þess gætt á Íslandi, að hlutaðeigandi skipstjórar láti í tje allar nauðsynlegar vísbendingar um varninginn, eptir farmtökuskirteinum þeirra («konnossementum») og öðrum hleðsluskjölum, og að afgreiðslumenn skipanna og aðrir hlutaðeigendur gæti svo reglu í þessu efni, sem vera ber.

Um böggul þann með 1000 «sígarettum» í, er þjer minnizt á í brjefi 17. okt., herra landshöfðingi, og sömuleiðis um þá tvo vindlaböggla, með 300 vindlum í öðrum og 400 í hinum, er eigi hafa fundizt neinir viðtakendur að, er auk þess fengin sú vitneskja, að þá hefir veitingamaður póstgufuskipsins haft með sjer, án þess að þeir væru taldir með vistaforða þess, og hefir hann að líkindum eigi flutt þá í land á Íslandi, heldur selt þá úti á skipinu. Um það, að einn maður á Íslandi á að hafa fengið 8000 vindla, þar sem honum voru eignaðir 10,000 á tollseðlinum, og tveir aðrir 6500 í stað 9000, sem skráð var á tollseðlinum, hefir fengizt sú vitneskja, að vindlatalan hefir verið sett á tollseðilinn eptir því, sem til var sagt í útflutningsskýrslunum, en er þeir sem vindlana sendu, voru um það spurðir, hvernig á því stöði, sögðust þeir í raun og veru eigi hafa sent fleiri vindla en þeir töldust á Íslandi, og er haldið, að hin ranga tala hafi verið sett í skýrslurnar af tollafgreiðslumanni þeim eða sendimanni, er annazt hefir afgreiðsluna fyrir hönd þeirra, er vindlana sendu. Að því er snertir þriðja vindlabaggann, er reyndist að eins hafa að geyma 5000 vindla í stað 7000, sem í tollseðlinum stóð, þá hefir sá, sem þá sendi, sagzt eigi hafa vitað vindlatöluna, og hefir því afgreiðandinn sjálfsgætt þessari tölu við.

Að endingu hefir aðalstjórn skattamálanna bætt því við, að út af því, er þannig hafi að borið, hafi verið tekið til íhugunar, hvort hægt væri frá hálfu tollstjórnarinnar að gjöra nokkra frekari ráðstöfun til að taka fyrir, að slíkt beri optar að; en segir, að það sje hvorttveggja, að tollstjórnin geti eigi samkvæmt fyrirmælum tolllaganna neytt neinn til að tilgreina nafn þess, er vörurnar eiga að fara til, enda yrði og tollgæzlumönnum eigi unnt að líta eptir, hvað margir vindlar væri í vindlaböggum til Íslands, sakir þess, að þeir hafa svo margt annað að gjöra, og eptir reglum þeim, er þeim eru settar; sje því komið undir þeim, er vörurnar senda, hvort þeir vilji eða geti látið í tje áreiðanlegar vísbendingar í því efni. En til þess að stuðla að því, að gætt verði þess frá hálfu þess, er vörurnar sendir, sem óskt er í þessu efni, hafi yfirumsjónarmenn tollgæzlunnar í Kaupmannahöfn lagt svo fyrir hafnargjaldsstofurnar, að þær biðji þá, sem vörurnar senda, um leið og bókaðar sjeu útflutningsskýrslurnar, að tilgreina rjetta tölu á vindlum þeim, er flytjast eigi til Íslands, að svo miklu leyti sem því verði við komið, og að vonandi sje, að með því móti muni smámsaman takast að burtrýma að mestu leyti að minnsta kosti slíkum agnúum og hjer ræðir um.

Þetta er eigi látið undan falla að tjá yður, herra landshöfðingi, til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar.

— *Brjef landshöfðingja til hins setta lögreglustjóra í fjárkláðamálinu um fjárrekstrabann.* — Með brjefi frá í dag hafið þjer, herra lögreglustjóri, sent mjer bónarbrjef Tómasar Ingimundssonar á Egilsstöðum í Ölfusi um leyfi til að flytja nokkrar sauðkindur heim til sín austan yfir Ölfusá. Hafið þjer látið í ljósi þá skoðun, að með því að kláðavottur hafi komið fram í vetur á nokkrum bæjum í Borgarfjarðarsýslu, Sel-